

Ὅπως ὁ Δάρβιν στηριχθῆ ἐπὶ ὕγιων σκέψεω ἔλαβεν ὡς ἀφτηρίαν παρατηρήσεως τὰ οἰκιακὰ ζῶα, ἅτινα ὡς γνωστὸν παράγονται διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ κτηνοτρόφου, ὅστις, ἐκλέγων τὰ κατὰλληλα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ἄτομα, ἀνατρέφει αὐτὰ ἰδιαζόντως καὶ εἰς αὐτὰ μόνον ἐπιτρέπει τὸν πολλαπλασιασμόν. Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς δὲ ταύτης στηρίζεται ἅπασα ἡ τέχνη τῶν κτηνοτρόφων καὶ φυτοκόμων. Ὁ ἄνθρωπος οὐδ' ἐπὶ ἐλάχιστον δύναται νὰ μεταβάλῃ τὰς φυλάς τῶν οἰκιακῶν ζῶων καὶ τῶν θεραπευομένων φυτῶν, μόνον δὲ μεταχειριζόμενος τὰς ἀτομικὰς αὐτῶν διαφορὰς ἐκλέγει τὴν χρήσιμον αὐτῷ μορφήν, διὰ δὲ τῆς γονιμοποιήσεως ἀναγκάζει τὰς ιδιότητας αὐτῆς εἰς ἀμεταδοθῆσι καὶ εἰς ἄλλα ἄτομα κληρονομικῶς. Οὕτω ἀδικεῖται καὶ παρατεταμένως ἐκλέγων ὁ κτηνοτρόφος ἐπὶ πολλὰς γενεὰς ζῶα, ὧν θέλει νὰ χρῆσιμοποιήσῃ τὰς ιδιότητας καὶ τοὺς χαρακτῆρας, δύναται ἐπὶ τέλους νὰ πλάσῃ οὕτως εἰπεῖν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης τῆς ἀδικεῖται διαλογῆς ζῶα, ἔχοντα τὰς μεγίστας διαφορὰς χαρακτῆρων καθ' ὠρισμένην διεύθυνσιν. Ἡ ἀτομικὴ λοιπὸν ἕκτασις ἢ ἐκκλίσις ὅπως ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὰς παρεκκλίσεις τῶν χαρακτῆρων, καὶ ἡ κληρονομικὴ διάδοσις αὐτῶν εἶνε οἱ δύο κύριοι παράγοντες. οὗς οἱ κτηνοτρόφοι καὶ φυτοκόμοι μεταχειρίζονται διὰ τῆς ἐκλογῆς πρὸς ἀλλοίωσιν ἢ μεταβολὴν τῶν εἰδῶν.

Ἐπὶ τῆς θεμελιώδους ταύτης δι' ἅπασαν τὴν κτηνοτροφίαν καὶ φυτοκομίαν ἀρχῆς στηριχθεὶς ὁ Δάρβιν συνέκρινε πρὸς τὰ οἰκιακὰ ζῶα καὶ τὰ κηπευόμενα φυτὰ καὶ τὰ ἄγρια τούτων. Καὶ παρ' αὐτοῖς εὐρίσκομεν τὸν πρῶτον παράγοντα τῆς διαφορᾶς τῶν ἀτόμων εἶδους τινὸς, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν δεύτερον τὸν τῆς κληρονομικότητος. Πρὸς σπουδαίαν ὅμως ἀλλοίωσιν τῶν εἰδῶν αὐτῶν λείπει ἡ ἐκλεκτικὴ τοῦ φυτοκόμου καὶ ζωοτρόφου διαλογή. Ταύτην ὅμως ἀντικαθιστᾷ ἐνταῦθα ἀπλοῦς τις καὶ ἰσοδύναμος παράγων, εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ὁποῦ καίται ἅπαν τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τῆς θεωρίας τῆς καταγωγῆς.

[* Ἐπειτα, συνέλεια].

* * *

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΓΑΜΒΕΤΑ

— Περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ Γαμβέτα μετὰ τὴν ἀνύψωσίν του γράφει ὁ «Φιγαρώ». «Κοιμώμενος ἀργὰ, ἐξύπνα καὶ ἀργὰ, καθ' ἣν ὥραν ὁ πιστός του ὑπηρετὴς Φραγκίσκος ἔφερεν αὐτῷ τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰς ἐφημερίδας. Ἀπαντῶν εὐθὺς εἰς τὰς μᾶλλον ἐπειγούσας ἐπιστολάς, ἔκοπτε μέχρις ἐσχάτων ἐκ τῶν ἐφημερίδων σπουδαίας περικοπὰς, ἃς ἀπέστειλεν εἰς τοὺς συντάκτας τῆς «Γαλλ. Δημοκρατίας». Περὶ ὧραν δεκάτην ἤρχοντο οἱ ἐπιστήθιοι φίλοι, μετ' ὧν συνδιδέχοντο ἐπειδὴ δ' ἐφοβεῖτο ἀνέκαθεν τὴν πο-

λυσαρλίαν, ἠσκειτο μετὰ του νεαροῦ γραμματέως του Ἀρνὼ εἰς τὴν Ξιφασκίαν, ἢ ἔβαλλε διὰ πιστολίου ἐπὶ σκοπὸν. Περὶ ὧραν ἐνδεκάτην ἤρριστε μετὰ μεσημβρίαν δ' ἀπήρχετο εἰς τὴν Βουλὴν. Τὸ ἑσπέρας, ὁσάκις δὲν ἦτον ἠναγκασμένος ν' ἀπέλθῃ εἰς συνεδρίασιν ἐπιτροπῆς, ἢ εἰς ἐπίσημον γεῦμα, ἢ εἰς συνδιάσκεψιν πολιτικὴν, ἀπήρχετο ἀσμένως εἰς τὸ θέατρον τῆς Comédie Française ἢ τοῦ Palais Royal ἔνθα εἶχεν ἴδιον θεωρεῖον. Περὶ τὸ μεσονύκτιον μετέβαινε εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Γαλλ. Δημοκρατίας». ἔνθα ἔμενε μίαν ὥραν. Τὴν Κυριακὴν ἐκάλει τοὺς ἐπιστηθίους φίλους εἰς πρόγευμα. Συνήθεις προσκεκλημένοι ἦσαν ὁ φυσιολόγος Παυλὸς Βέρν, ὁ ἠθοποιὸς Κοκελὲν, ὁ γλύπτῃς Προῶ, ὁ Σπούλλερ, ὁ Ἀρνὼ. Μετὰ τὸ πρόγευμα ἠρέσαστο ἀπαγγέλλων στίχους, ἰδίως ἐκ τῆς «Πικραδότητος τῶν Αἰώνων» καὶ ἐκ τῶν «Ἀντιποίων» τοῦ Βίκτωρος Οὐγώ. Τὸ ἑσπέρας ἀπήρχετο εἰς τὸ κτῆμα τῆς κυρίας Ἀρνὼ, παρὰ τὴν Γενεύην· ἐκεῖ δ' ἐξύπνα προαίαια καὶ ἐκαπνολάττει εἰς τὴν λίμνην ἢ ἠσκειτο εἰς τὸ σφαιριστήριον.

— Ἐχθροὶ καὶ φίλοι πλέκουσι μιᾷ φωνῇ τὸ ἐγκώμιον τῆς ἀτομικῆς ἀγαθότητος τοῦ Γαμβέτα. Ἦτον εἰλικρινέστατος φίλος, ἄτυφος, ἀμνησικακος, ἐλεῆμων. Εἶχε τὸν χαρακτῆρα τοσοῦτον δελεαστικόν, ὥστε οἱ περὶ αὐτὸν τὸν ἀπεκάλουν «γόντα». Ἦτον εὐτυχῆς, ὁσάκις ἠδύνατο νὰ συνδιαλλαγῇ μετ' ἀρχαίου φίλου, πρὸς ὃν ἤρισεν ἕνεκεν πολιτικῶν λόγων· ἤκουε δὲ μετ' ἀνεξαντλήτου ἀνεκτικότητος τὰς νοουθεσίας τῶν εἰλικρινῶς ἀγαπώντων αὐτῶν.

— Ὡς παῖς ὁ Γαμβέτα ἦτο λίαν εὐσεβής· ἐπειδὴ δ' εἶχε θεῖον ἱερέα, ὁ πατὴρ του ἠλπίζεν ὅτι ἔμελλε νὰ καταστῇ καὶ αὐτὸς στόλισμα τῆς ἐκκλησίας. Δωδεκαετῆς ὢν, συνέταξεν ὠδὴν εἰς τὸν πατέρα του Ἅγιον Λέοντα καὶ εἰς πάντας τοὺς Πάπας τοὺς φέροντας τὸ ὄνομα τοῦτο· ὅτε δὲ πρὸ τετραετίας ἐξελέχθη Πάπας ὁ Λέων ΙΓ', ὁ Γαμβέτα εἶπεν ἐπὶ συμποσίου φίλων· «Θά μοι φέρῃ τύχην, διότι ἀποκτῶ καὶ ἄλλον πατέρα. Ἐὰν ἦν ἔτι τρόφιμος τοῦ θεοῦ μου, ἡ ἐκλογή αὕτη θά μοι ἐνέπνεεν ὠραίους στίχους.» Ἐλθὼν εἰς Παρισίους καὶ ἀνδρωθεὶς, ἀπηνήθη τὰ δόγματα τῆς χριστιανικῆς θερησείας καὶ ἐγένετο ὀπαδὸς τῆς σχολῆς τῶν θετικοφρόνων. Εἰς ναὸν δὲν εἰσῆρχετο, οὐδ' ὁσάκις συνέπιπτε ν' ἀκολουθῇ κηδεῖα. Οὐχ ἦττον συνείθιζε ν' ἀποστέλλῃ κηρία εἰς τὸν ναὸν τῆς ἐνορίας του τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς του, ἧτις ἦτο λίαν εὐσεβής. Ἐφέτος, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο λίαν καταβεβλημένος, ἐνῶ δὲ διήρχετο ἐνώπιον τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Νικῶν μετ' ἑγὸς δημοκρατικῶ γερουσιαστοῦ, ἔστη αἴφνης καὶ εἰπὼν· «Ἐλησθόνθησά ν' ἀνάψω τὸ σύνθημα κηρίον», διηυθύνθη πρὸς τὸν ναὸν. — «Τί θά εἴπωσιν οἱ κληρικοί, παρετήρησε μειδιῶν ὁ φίλος, ἐὰν τὸ ἀ-

κούσωσιν!» — «Θὰ εἰπωσιν, ἀπεκρίνατο ὁ Γαμβέτας διστάσας στιγμαίως, ὅτι ἡγάπων πολὺ τὴν μητέρα μου», καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Μετὰ τοῦ Λασσώ, τοῦ περιφήρου δικηγόρου, καὶ περ διαφωνῶν πολιτικῶς, συνεδέετο διὰ στενῆς φιλίας. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνδιάλεξιν τῶν δύο ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, λόγου γενομένου περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ, ὁ Λασσώ εἶπε πρὸς τὸν Γαμβέταν: «Ἀνὴρ ἐξοχος ὡς σὺ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἦνε ἄθεος. Εἶπε τὴν ἀλήθειαν, δὲν πιστεύεις εἰς Θεόν;» Ὁ Γαμβέτας οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ἐγένετο σύννους, ἐρωτήσαντος δὲ καὶ πάλιν τοῦ Λασσώ, «Εἰς τί λοιπὸν πιστεύεις; ἐφάνη ἀποσπασθεὶς ὡς ἐξ ὄνειρου καὶ εἶπε: «Πιστεύω εἰς σέ, πιστεύω εἰς τὴν εὐγλωττίαν!»

— Κατὰ τινὰ ἐπιφυλλιδιογράφον, ὑπονοήτως προεῖπεν εἰς τὴν μητέρα τοῦ Γαμβέτα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἐμῆς ν' ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψατα ἀξιώματα καὶ νὰ κυβερνήσῃ δις τὴν Γαλλίαν, ν' ἀποθάνῃ δὲ διὰ χειρὸς γυναικὸς. Ὁ Γαμβέτας, ὅστις, καίπερ ἄθεος, ἦτο δεισιδαίμων, ἀπέθιδε τινὰ πίστιν εἰς τὴν πρόρρησιν ταύτην ὅτε δὲ πέρυσιν, ἐνῶ παρευρίσκετο ἐν Νεοβούργῳ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Δυπὼν, κατέπεσε τὸ ἱκρίωμα, ἐφ' οὗ ἴστατο, στραφεὶς πρὸς τὸν ἐγγὺς ἴσάμενον φίλον εἶπε: «Μὴ τυχὸν εἶνε σύμπτωμα τοῦ ἐγγίζοντος τέλους;»

— Ὡς νέος δικηγόρος διεκρίνετο διὰ τὸ ἀτημέλητον τοῦ ἱλατισμοῦ του· καὶ ὅτε δὲ μετὰ τὸ Σεδάν ἐγένετο αἰφνης μέλος τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, δὲν μετέβηλεν ἕξεις. Ἐν τινι ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ὁ στρατηγὸς Τροσσὺ, λίαν τυπικὸς καὶ αὐστηρὸς τηρητὴς τῆς ἐθιμοταξίας, κύψας πρὸς τὸν γείτονά του, εἶπεν ἐν ἀδμονοίᾳ: «Πότε, πρὸς Θεοῦ, θ' ἀλλάξῃ ὑποκάμισον;» Βραδύτερον ὁμοίως ὁ Γαμβέτας ἐφάνη ῥέπων πρὸς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ πλοῦτου καὶ ἐβίου ἐν πολυτελείᾳ. Ὅτε ὡς πρόεδρος τῆς Βουλῆς μετώκησεν εἰς τὸ Βουρβονικὸν παλάτιον, πικρὰς διήγειρε κατακρίσεις, διότι ἐλούετο εἰς τὸν ἀργυροῦν λουτήρα τοῦ δουκὸς τοῦ Μορνὺ, εἶχε τὸν ἀριστον μάγειρον καὶ ὠργάνιζεν ἐορτὰς πολυδαπάνους. Ταῦτα ἐπραττεν ἴσως, διότι ἐφρόνει ὅτι τὸ γαλλικὸν ἔθνος ἀγαπᾷ τὰς πομπὰς ἐν γένει ὁμοίως ὡς πρότυπὸν του εἶχε τὴν ἀθηναϊκὴν, οὐχὶ τὴν σπαρτιατικὴν δημοκρατίαν. Ἐν τισιν ὁμοιάζε πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην.

— Χρημάτων ἦτον ἐκ πάσης ἀπόψεως ἀνώτερος. Αἱ συκοφαντίαι, αἵτινες κατεδίωκον αὐτὸν ζῶντα, ἐσίγησαν ἐνώπιον τοῦ φερέτρου του· αὐτοὶ δ' οἱ πολέμοί του ἀνομολογοῦσιν ὅτι ἡ πηγὴ τῆς περιουσίας, ἦν κατέλιπεν, εἶνε ἐντιμοτάτη. Ὡς διευθυντὴς τῆς «Γαλλικῆς Δημοκρατίας» ἐλάμβανεν ἐτησίαν ἀντιμισθίαν ἐκ 30 χιλ. φράγκων, εἶχε δὲ κατοικίαν, ὑπηρεσίαν καὶ ὄχημα δαπάναις τῆς ἐφημερίδος, βραδύτερον ἔδρυσεν τὴν «Μικρὰν Γαλλικὴν Δημοκρατίαν», ἡ-

τις οικονομικῶς ἀπέβη ἐπιχειρήσεις ἐπικερδιστάτη τῆ παρεμβάσει δὲ τινῶν φίλων ὁ Γαμβέταν ἐπώλησε τὰς μετοχὰς του εἰς τινὰ τραπεζίτην, ἀντὶ 1,200,000 φράγκων. Οὐχ' ἦττον, ὡν πολυδαπάνος, εὐρίσκετο πολλάκις εἰς οικονομικὰς στενοχωρίας καὶ ἠναγκάζετο νὰ προσφύγῃ εἰς φίλους. Τέσσαρες φίλοι προσέφεραν αὐτῷ, ἐν παραδείγματι, τὰ 60,000 φράγκα, ἅτινα εἰδανήθησαν εἰς τὴν ἐν τῷ Βουρβονικῷ παλατίῳ δοθεῖσαν μεγάλην ἐορτήν. Ὅτε ἀπέθανεν ὁ γηραιὸς Δυβοσσί, ὁ διευθυντὴς τῆς Ἐταιρίας τοῦ ἀερίοφωτος, ἐρρήθη ὅτι ἐκληροδότησε μέγα χρηματικὸν ποσὸν εἰς τὸν Γαμβέταν, ὃν ὑπερηγάπα. Πράγματι ὁμοίως κατέλιπεν αὐτῷ μόνον τὸ ἀργυροῦν ὠρολόγιον, ὅπερ ἔφερεν, ὅτε ἦλθεν εἰς Παρισίους ζητῶν τύχην. Ἡ οἰκογένεια, κληρονομήσασα 60 ἑκατομμύρια, προσέφερον οἰκιοθηλῶς τῷ Γαμβέτα 4. Ἀλλ' ὁ Γαμβέτας ἠρήθη μετὰ κόπου δ' ἔστρεψε νὰ χρησιμοποίῃ τοὺς τόκους τῶν τεσσαρῶν ἑκατομμυρίων, οὐχὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ κόμματος, ἰδίως ἐν καιρῷ ἐκλογῶν. Αἱ πρόσοδοι τοῦ Γαμβέτα ἐκ τῆς βουλευτικῆς χορηγίας, ἐκ τῆς ἀντιμισθίας του ὡς διευθυντὴς τῆς «Γαλλικῆς Δημοκρατίας» καὶ ἐκ τῶν τόκων τῶν πωληθεισῶν μετοχῶν ἀνῆρχοντο εἰς 125 χιλιάδας φράγκων κατ' ἔτος.

— Ὁ Γερμανὸς δημοσιογράφος Νορδάου, ἔγραψε πέρυσιν περὶ τοῦ Γαμβέτα ὡς ῥήτορος: «Ἐξαίσιον θέλημα εἶνε νὰ βλέπῃ τις αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος. Πρὶν ἢ ὀμιλήσῃ, ἀποσύρεται εἰς τὸ βάθος καὶ ἐπισκοπεῖ διὰ τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου μαύρου ὀφθαλμοῦ του τὴν Βουλὴν. Αἱ πρώται φράσεις ἐξέρχονται συνεπτυγμέναι καὶ ταχέει ἐκ τῶν εὐρέων στένων, ἐφ' ὧν κρατεῖ ἐσταυρωμένης τὰς χεῖρας. Ἀλλὰ μετὰ βραχὺ προοίμιον εἰσέρχεται εἰς τὸ θέμα τοῦ λόγου ἐνῶ δὲ καταφέρει τὸ πρῶτον κτύπημα κατὰ τοῦ ῥήτορος, ὃν ἀνακρεῖ, προέρχεται αἰφνης ἐκ τοῦ βάθους τοῦ βήματος εἰς τὸ ἄκρον, ἐκτοξεύων ἐκ τοῦ ἀκτινοβολοῦντος ὀφθαλμοῦ ἀστραπὰς κατὰ τοῦ πολεμίου καὶ ἀπειλῶν αὐτὸν διὰ τοῦ ὑψωμένου βραχίονος. Ὡς ῥήτωρ ὁ Γαμβέτας εἶνε ἡ πρωσοποποιήσις τῆς ἐνώπιον τῶν προσβολῶν ἀταραξίας καὶ τῆς περὶ τὰς ἐπιθέσεις ὀρυκτοῦ. Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου τῶν παραχωδιστῶν συνεδριάσεων τὸ οὖς του ἀκούει τὴν ἀτομικὴν ὑβρίν, καταγγέλλων δ' ὀνομαστὶ τὸν τολμητῆν περᾶ αὐτὸν διαμπᾶξ διὰ μιᾶς φράσεως. Ἐν μέσῳ συγῶν διακοπῶν αἱ ἀγορεύσεις τοῦ Γαμβέτα καθίστανται πολλάκις ἐμπαθέστατος διάλογος, καθ' ὃν τὰ ἐπιγράμματα διαδέχονται εἰς τὰ χεῖλη του ἄλληλα ὡς πυροτεχνήματα. Ἐνῶ τὸ πνεῦμά του μένει ψυχρότατον, τὸ σῶμά του φαίνεται κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἔρμαιον σφοδρῶτάτου ἐρεθισμοῦ, ὅστις καθ' ἑαυτὸν ἐμποεῖ ἀκαταμάχητον ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἐξημένους ἀκροατάς. Δὲν μένει ἀκίνητος οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν. Περιφέρεται ἐπὶ τοῦ βήματος ὡς λέων ἐν στενῷ

κλωθῶ, καὶ ὅτε μὲν πλήττει δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ θωράκιον. ὡσεὶ θέλων νὰ τὸ συντρίψῃ, ὅτε δὲ χειρονομεῖ παραπρόωρα καὶ προκύπτει ὡσεὶ θέλων νὰ ῥιφθῆ μετὰ τῆς φράσεώς του ἐπὶ τοῦ ἀκροατηρίου καὶ ν' ἀποπνίξῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸν Φορτοῦ ἢ τὸν Κασσανιάκ, ἐν μέσῳ δὲ τῆς διηγουμένης ταύτης καὶ βιαίας κινήσεως ἀντηχεῖ ἀδιαλείπτως ἡ βροντώδης φωνή του».

— Ἐν ἔτει 1862 ὁ Γαμβέτας ὡς ἰδιαιτέρως γραμματεὺς τοῦ δικηγόρου Λωριέ, ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνησμενίζετο δὲ διηγούμενος μέχρις ἐσχάτων τὰς ἀναμνήσεις τοῦ εὐθύμου ἐκείνου ταξειδίου. Μίαν ἡμέραν ἐπεσεκέφθη μετὰ τοῦ Λωριέ καὶ τινῶν πασσάδων τουρκικόν τι δικαστήριον, ὃ δὲ Καδῆς πρὸς τιμὴν τῶν ξένων νομομαθῶν παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ ἐκδώσωσι τὴν ἀπόφασιν. Ἐπρόκειτο περὶ μικρᾶς χρηματικῆς ἔριδος, ὃ δὲ Γαμβέτας κατεδίκασε μὲν τὸν κατηγορούμενον ν' ἀποτίσῃ τὸ ζητούμενον παρ' αὐτοῦ ποσόν, συγχρόνως ὅμως ἐνεχειρίσεν αὐτῷ τὰ χρήματα. Καὶ πρὸ τοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ταξειδίου καὶ μετ' αὐτὸ ὁ Γαμβέτας ἦν ἐπιστήθιος τοῦ Λωριέ, διὰ παντὸς δὲ μέσου διετράνου τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην. Μίαν ἡμέραν οἱ δύο φίλοι περιεφέροντο εἰς δημόσιόν τινα περίπατον, ὅτε ὁ Ἰουδαῖος τραπεζίτης Μιρῆς, ἔχων ἀφορμὰς παραπόνου κατὰ τοῦ Λωριέ, ἀπηύθυνεν αὐτῷ ὑβριστικὴν τινα λέξιν. Καὶ ὁ μὲν Λωριέ προσεποικήθη ὅτι δὲν ἤκουσεν. Ἄλλ' ὁ Γαμβέτας ὤρμησεν, ἤρπασεν ἐκ τοῦ τραχήλου τὸν μικρόσωμον Ἰουδαῖον καὶ ἔδειρεν αὐτὸν ἀνηλεῶς. Οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες παρεμβάντες μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθησαν νὰ σώσωσιν αὐτὸν ἐκ τῶν ὀνύχων του. Βραδύτερον ὁ Μιρῆς διηγούμενος τὴν σκηνὴν ἔλεγε· «Τί νὰ κάμω ἀφοῦ ὁ Λωριέ ἔφερε μαζὶ τοῦ ξύνα γίγαντα». Μετὰ τὸν πόλεμον, καὶ ὁ Λωριέ, προστασία τοῦ Γαμβέτα, εἰσήλθεν εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, καὶ ὅτε δὲ βραδύτερον ἠνώθη μετὰ τῶν μοναρχικῶν, δὲν ἀπρηνήθη τὸν ἀτομικὸν φίλον. Ὁ Λωριέ ἐξέφαινε συνωμοσίας ὑπὲρ τῆς Παλινορθώσεως τοῦ Ἐρρίκου Ε', ὃ δὲ Γαμβέτας ἐματαίωσεν τὰ σχέδια ταῦτα. Οὐχ ἤττον οἱ δύο φίλοι ἐγευματίζον ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος ὁμοῦ. Νῦν κοιμῶνται καὶ οἱ δύο εἰς τὸν τάφον.

— Ἐν γένει ἐπιστεύετο ὅτι ὁ Γαμβέτας δὲν εἶδεν οὐδέποτε τὸν Βίσμαρκ. Ἀλλὰ Γερμανὸς τις ἀνταποκριτῆς βεβαίως ὅτι ὅτε πρὸ διετίας τοσοῦτος ἐγένετο λόγος περὶ μυστικῆς συναντήσεως τῶν δύο πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἤκουσε τὸν Γαμβέταν λέγοντα πρὸς φίλους· «Πράγματι, συνηντήθη ἅπαξ μετὰ τοῦ Βίσμαρκ καὶ θα σᾶς εἶπω πῶς Ἐγὼ ἤμην ἔτι ἀφανῆς νεανίας, ἐκεῖνος δὲ ἤδη περιώνυμος πολιτικὸς ἀνὴρ. Ἡ Ἐκθεσις τοῦ 1867 εἶχε φέρεῖ εἰς Παρισίους τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας καὶ τὸν πρωθυπουργὸν του. Μίαν ἑσπέραν, μετὰ τὸ θεατρὸν, ἐκαθήμην μεθ' ἐνὸς φίλου ἐνώπιον ζυθοπωλείου, ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Μελοδρά-

ματος. Ὁ καύσων ἦτον ἀφόρητος, ἡ δὲ συρροὴ τοῦ πλήθους τόση, ὥστε μετὰ κόπου εἶχον εὐρεῖ μίαν τράπεζαν, ὅπως θέσω τὸ ποτήριον τοῦ ζύθου μου. Ἄλλ' ὁμιλῶν, εἶχον λησμονήσει τὸν ζύθον, ὅτε δ' ἐνεθυμήθη αὐτὸν, δὲν τὸν εὗρον πλέον. Ὁ φίλος μου μοὶ εἶπε τότε μειδιῶν· «Ὁ ζύθος σου ἔπαθεν ὅ,τι τὸ Ἀννόβερον!» Συγχρόνως δύο κύριοι, καθήμενοι ἐγγὺς ἡμῶν, ἠγέρθησαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν. Ὁ εἷς ἦτον πελώριος, ὃ δ' ἄλλος μικρόσωμος καὶ ἀσθενικός. «Ὁ ὑψηλὸς ἐκεῖνος, μοὶ εἶπεν ὁ φίλος, εἶνε ὁ Βίσμαρκ, κατὰ λάθος ὁ δ' ἐκένωσε τὸ ποτήριόν σου.» Ὅτε ἀνέφερα τὸ Ἀννόβερον, ἐνόησεν ὅτι τὸν ἀνεγνώρισα καὶ ἀπεμακρύνθη. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη καὶ τελευταία μου συνάντησις μετὰ τοῦ Βίσμαρκ.

— Κατ' ἀρχὴν ὁ Γαμβέτας δὲν ἐδέχετο παράσημα. Ἐρωτηθεὶς ἐν τινι τῶν περιοδιῶν του εἰς τὰς ἐπαρχίας «ποῦ ἦσαν τὰ παρασημά του», ἀπήντησεν· ἌἘγὼ αὐτὸς δὲν ἔχω, εἶμαι ὅμως ἐξ ἐκείνων οἵτινες τὰ διανέμουςιν εἰς τοὺς βουλομένους».

ΜΥΘΟΣ

Κελώνη καὶ Ἀετός.

•Θά με μάθης, Ἀετέ μου, νὰ πετῶ κ' ἐγώ;

Ἔλεγεν ὀκνὴ Κελώνη πρὸς τὸν Ἀετόν.

— Νά σε μάθω ἄλλ' εἰπέ μου πῶς, χωρὶς πτερὰ θά πετάξῃς; Ἐ! Κελώνη, εἶνε δυνατόν;

— Εἶνε μὲ τοὺς ὄνυχάς σου θά μ' ἀρπάξῃς, καὶ θ' ἀνοίξῃς τὰ πτερὰ σου νὰ πετάξῃς.

— Κ' ἔπειτα, καλὴ Κελώνη;

— Θά μ' ἀφήσῃς, κ' ἐγὼ μόνη..

— Θά πετάξῃς μιᾶ χαρᾶ ἄλλὰ πῶς; χωρὶς πτερὰ;

— Πῶς χωρὶς μὲ τὰ πτερὰ σου.
— Μί, Κελώνη μου, στοχάσου ὅτι τὰ πτερὰ τὰ ξένα εἶνε ὄνειρα χαμένα.
Ἔχεις ἰδικά σου; πέτα, εἰ δὲ μὴ... — ὦ! ἀφῆσέ τα καὶ εἰπέ μου, πρὸς Θεοῦ! θά με μάθης, ναὶ ἢ οὐ;

Καλὲ βλέπετε μωρίαν καὶ ἐπιμονήν;
Ἐν ᾧ μόλις μ' ἀγωνίαν ἔρπει κατὰ γῆς, ἐπιμένει νὰ πετάξῃ, ἄς μὴ ἔχη καὶ πτερὰ!
Ἐὰν γνῶμην δὲν ἀλλάξῃ θά την πάθῃ μιᾶ χαρᾶ!

Ἄλλ' ἐκείνην δὲν την μέλει, μόνον νὰ πετάξῃ θέλει.
«Ἄχ, λοιπόν, Κελώνη, στάσου ἀφ' οὗ θέλεις, ἐτοιμάσου»